

«Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів»

*Підготовлено уповноваженим з антикорупційної діяльності
ДУ "ТМО МВС України по Полтавській області"
Наталією Третьак*

Приватний інтерес

будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях (перелік невичерпний!)

(абзац 11 частини першої статті 1 Закону України “Про запобігання корупції”).

Приватний інтерес (приклади)

- ▶ Сімейні та родинні стосунки.
- ▶ Реалізація службових/представницьких повноважень стосовно себе.
- ▶ Отримання подарунка.
- ▶ Сумісництво, поєднання статусу депутата з іншою діяльністю.
- ▶ Засновник/керівник підприємства.
- ▶ Договірні відносини.
- ▶ Службові стосунки.
- ▶ Службова діяльність.
- ▶ Відносини прямого підпорядкування.

Службові / представницькі повноваження

Де можуть визначатися службові / представницькі повноваження особи:

- ▶ закони, інші нормативно-правові акти (наприклад, положення про орган, установу, організацію);
- ▶ трудові договори (контракти);
- ▶ статuti підприємств;
- ▶ положення про структурні підрозділи органів, установ, організацій;
- ▶ посадові інструкції;
- ▶ організаційно-розпорядчі документи (наприклад, у разі створення комісії чи робочої групи, повноваження можуть визначатися положенням про відповідну комісію/робочу групу, що затверджується внутрішнім організаційно-розпорядчим документом);
- ▶ доручення керівників;
- ▶ регламенти.

Дискреційні службові повноваження

Дискреція – можливість діяти на власний розсуд, обираючи з декількох можливих варіантів дій, рішень, або навпаки – не вчиняти дію, не приймати рішення (тобто бездіяти).

Приватний інтерес може впливати на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, вчинення чи невчинення дій *лише під час реалізації службових / представницьких повноважень, що є дискреційними.*

Суперечність між приватним інтересом і повноваженнями

- ▶ Суперечність полягає в тому, що, з одного боку, в особи наявний приватний інтерес (майновий або немайновий), а з іншого, особа, яка уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (або прирівняна до неї), має виконувати свої службові обов'язки в публічних інтересах (держави, територіальної громади тощо), виключаючи можливість будь-якого впливу приватного інтересу.
- ▶ Таким чином, публічний службовець, приймаючи те чи інше рішення (вчиняючи ту чи іншу дію), по суті стоїть перед вибором задоволення публічного інтересу (на користь держави, територіальної громади) або приватного інтересу (власних інтересів, інтересів близьких осіб).
- ▶ Тому навіть за умови, що особа, маючи приватний інтерес, приймає об'єктивні та неупереджені рішення, вона вчиняє дії в умовах реального конфлікту інтересів.

Потенційний конфлікт інтересів

Об'єктивність та прозорість прийняття рішення

приватний інтерес

► **ПОТЕНЦІЙНИЙ КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ** – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що **МОЖЕ** вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень. (абзац 8 частини першої статті 1 Закону України “Про запобігання корупції”).

Реальний конфлікт інтересів

РЕАЛЬНИЙ КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ — суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що **ВПЛИВАЄ** на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень (абзац 12 частини першої статті 1 Закону України “Про запобігання корупції”).

**Дії особи у разі існування сумнівів
щодо наявності конфлікту інтересів**

Крок 1 – визначити, чи поширюються вимоги щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів на особу.

- ▶ Тобто, чи належить вона до осіб, зазначених у п.п. 1, 2 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон).
- ▶ У разі якщо особа не належить до осіб, зазначених у п.п. 1, 2 ч. 1 ст. 3 Закону, вимоги Закону щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів на неї не поширюються, відповідно, конфлікт інтересів саме в розумінні Закону не може виникати.

Крок 2 – визначити, чи є у особи приватний інтерес у певній ситуації.

- ▶ Приватним інтересом може вважатися будь-який як майновий, так і немайновий інтерес.
- ▶ У разі відсутності приватного інтересу конфлікт інтересів не виникає.

Крок 3 – визначити, чи може особа приймати рішення, вчиняти дії з питання, у якому у неї наявний приватний інтерес.

- ▶ Важливою складовою встановлення наявності конфлікту інтересів є аналіз службових / представницьких повноважень. Особі потрібно встановити, чи наділена вона службовими повноваженнями, під час реалізації яких вона може приймати рішення, вчиняти дії з питання, у якому у неї існує приватний інтерес.
- ▶ До таких ситуацій можна віднести прийняття (або участь у прийнятті) будь-яких рішень дискреційного характеру особою щодо себе самої. Наприклад, які стосуються оплати праці, відведення земельних ділянок, використання права на депутатське звернення чи депутатський запит у власних інтересах тощо.
- ▶ У разі відсутності у особи таких повноважень конфлікт інтересів не виникає.

Крок 4 – визначити, чи є повноваження особи дискреційними.

- ▶ Ознаки дискреційних повноважень:
- ▶ дають змогу на власний розсуд оцінювати певний юридичний факт, а також обирати одну з декількох можливих форм реагування на нього;
- ▶ надають можливість на власний розсуд обирати міру публічно-правового впливу щодо фізичних та юридичних осіб, його вид, розмір, спосіб реалізації;
- ▶ дають змогу особі обрати форму реалізації своїх повноважень;
- ▶ наділяють особу правом повністю або частково визначати порядок здійснення юридично значущих дій, у тому числі строк та послідовність їх здійснення.

Якщо повноваження особи не є дискреційними, конфлікт інтересів не виникає.

*За відсутності принаймні однієї із
складових –
службових / представницьких
повноважень дискреційного характеру
та/або приватного інтересу
– конфлікт інтересів не виникає*

Обов'язки через наявність конфлікту інтересів

- ▶ Вжити заходів для недопущення виникнення;
- ▶ Повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася / повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів, відповідну особу (зокрема, безпосереднього керівника – у разі, якщо особа обіймає посаду, яка передбачає наявність безпосереднього керівника);
- ▶ Не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів;
- ▶ Вживати заходів для врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Способи врегулювання конфлікту інтересів

- 1) Усунення від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті;
- 2) Обмеження доступу особи до певної інформації;
- 3) Перегляду обсягу службових повноважень;
- 4) Здійснення повноважень під зовнішнім контролем;
- 5) Переведення, звільнення особи у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів.

Відповідальність за порушення вимог щодо конфлікту інтересів

Адміністративна відповідальність передбачена за:

- ▶ Порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 1724 КУпАП)
- ▶ Порушення обмежень щодо одержання подарунків (ст. 1725 КУпАП)
- ▶ Порушення окремих вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 1727 КУпАП)

Дисциплінарна відповідальність передбачена за:

- ▶ Неповідомлення особою безпосереднього керівника про наявність у неї потенційного конфлікту інтересів;
- ▶ Невжиття керівником заходів щодо врегулювання конфлікту інтересів у підлеглого;
- ▶ Непередачу в управління корпоративних прав чи порушення особою строків такої передачі, неповідомлення чи порушення строку повідомлення Національного агентства про таку передачу в управління підприємств та корпоративних прав, ненадання до Національного агентства нотаріально завіреної копії договору про таку передачу.

Дякуємо за увагу!